

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

31 martie 2015

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Ursache Petru,

Judecători – Timofti Vladimir, Nicolaev Ghenadie, Toma Nadejda și Moraru Petru,

a judecat, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de procurorul în procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Devder Djulieta împotriva sentinței Judecătoriei Orhei din 12 august 2014 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 noiembrie 2014, în cauza penală privindu-l pe

Surguci Ion Constantin, născut la 12.09.1989, originar și domiciliat în s. Seliște, r-l Orhei.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 27.06.2014 – 12.08.2014 (prima instanță).

2. 15.09.2014 – 12.11.2014 (instanța de apel).

3. 28.01.2015 – 31.03.2015 (instanța de recurs ordinar).

Asupra recursului în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Orhei din 12 august 2014, în procedura prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, Surguci Ion a fost condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal la 3 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani.

În temeiul art. 90 Cod penal executarea pedepsei numite a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 2 ani.

În temeiul art. 90 alin. (6) lit. a) Cod penal Surguci Ion a fost obligat să nu-și schimbe domiciliul fără consimțământul organului competent.

Acțiunea civilă înaintată de succesorul părții vătămate Donțu Tihon a fost admisă în principiu, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că, Surguci Ion deținînd permis de conducere de categoria corespunzătoare, la 11 iunie 2011, aproximativ la ora 21:45 min. conducînd automobilul de model „Suzuki Swift”, cu n/î OR BJ 021, deplasîndu-se pe traseul R 20 „Rezina-Orhei-Călărași” din direcția

satului Seliște, raionul Orhei în direcția or. Orhei, în timpul deplasării pe banda din dreapta a părții carosabile, nu și-a adaptat viteza de deplasare a automobilului conform condițiilor climaterice și cîmpului de vizibilitate redus în alt fel de condiții (timp de noapte, precipitații sub formă de ploaie, carosabilul umed) n-a ținut seama de dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase și de situația rutieră, astfel, intenționat neglijînd cerințele Regulamentului Circulației Rutiere, urmare la ce, după efectuarea manevrei de depășire a unui vehicul care se deplasa în aceeași direcție și angajarea pe banda de circulație din dreapta, la km. 50+850 metri a traseului, a comis tamponare în spatele automobilului de model „Volkswagen Passat”, cu n/î OR AJ 313, condus de Donțu Tihon, care după oprire fortuită, era împins din spate, pe porțiunea de carosabil și acostament de către pasagera - Donțu Lidia. În urma accidentului rutier, potrivit raportului de expertiză nr. A.5/8944/2013 din 20 martie 2014, întocmit de Institutul National de Medicină Legală „Mina Minovici” și Avizului nr. E2/8944/2013 din 31 martie 2014 a Comisiei de Avizare și Control al aceleiași instituții medicale, București (România) lui Donțu Lidia i-au fost cauzate leziuni corporale sub formă de fractură deschisă a ambelor oase, la ambele gambe, cu zdrobiri de părți moi ce a necesitat tratament intens și complex, inclusiv amputația de necesitate a membrului pelvin stîng (din 1/3 inferioară a coapsei), traumatism cranio-cerebral închis cu contuzie cerebrală minoră, traumatism abdominal cu hemoperitoneu, ruptură mezenter jejunal ruptura („leziune”) de ligament gastrocolic, fisuri hepatice și hematom retroperitoneal difuz („răspîndit”), leziuni traumatice externe: placard excoriat antebraț stîng, 1/3 medie și inferioară, față posterioară (format din excoriații paralele dispuse orizontal), echimoză coapsa dreaptă față posterioară, plagă gamba dreaptă, față posterioară, 1/3 superioară, leziuni corporale, care potrivit raportului de expertiză medico-legală nr. 91 din 07 mai 2013 a Centrului de Medicina Legală (Republica Moldova) se califică în ansamblu ca vătămare corporală gravă, periculoasă pentru viață. Totodată, potrivit raportului de expertiză nr. A.5/8944/2013 din 20 martie 2014, întocmit de Institutul Național de Medicină Legală „Mina Minovici”, leziunile corporale descrise mai sus au generat starea de șoc complex traumatic și hemoragie consecutive politraumatismului suferit de victimă ce a determinat internarea în spital și multiple intervenții chirurgicale, impuse de evoluția leziunilor traumatice, astfel încît pe fonul evoluției progresiv deteriorative a survenit o complicație sistemică, coagularea intravasculară diseminată, cu insuficiență cardio-respiratorie acută terminală, datorită interesării și teritoriului circulației pulmonare prin procesul trombotic, care au provocat decesul lui Donțu Lidia. În conformitate cu Avizul nr.E2/8944/2013 din 31 martie 2014 a Comisiei de Avizare și Control a Institutului Național de Medicină Legală „Mina Minovici”, gravitatea mare inițială a leziunilor

traumatice produse au avut drept consecință o evoluție preponderent nefavorabilă spre decesul lui Donțu Lidia într-o legătură de cauzalitate directă.

Astfel, Surguci Ion a încălcat regulile de securitate a circulației rutiere, stipulate în Regulamentul Circulației Rutiere, aprobat prin Hotărârea Guvernului R.M. din 13 mai 2009 și anume: - pct.10 alin. (1) lit. b), care prevede că „Persoana care conduce un autovehicul trebuie să posede cunoștințe și să execute cerințele Regulamentului Circulației Rutiere, precum și să posede dexteritatea necesară de a conduce în siguranță vehiculul pe drum”. Art. 45 alin. (1) care prevede, că „Conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori: a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; b) dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase, condițiile rutiere, situația rutieră” și art. 45 alin. (2) care indică că, „În cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie se reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului”.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, instanța a reținut că în drept, faptele inculpatului întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal - adică, încălcarea regulilor de securitate a circulației de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență decesul unei persoane.

3. Sentința menționată a fost atacată cu apeluri de către:

- procuror, care a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpatul Surguci Ion să fie recunoscut culpabil de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, numindu-i pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani, totodată a solicitat să fie admisă în principiu acțiunea civilă, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor să se expună instanța de judecată în procedură civilă separat.

În opinia procurorului sentința de condamnare, este ilegală sub aspectul blîndeții pedepsei aplicate, astfel pedeapsa cu suspendarea executării nu va atinge scopul legii penale și este nejustificată, respectiv unica pedeapsă care va duce la corectarea și reeducarea inculpatului este pedeapsa sub formă de închisoare cu executarea în penitenciar, avînd în vedere circumstanțele comiterii acțiunii și urmările prejudiciabile ale faptei comise;

- succesorul părții vătămate Donțu Tihon, care a solicitat ca față de inculpat să fie aplicată o pedeapsă fără suspendarea condiționată a executării pedepsei cu închisoare, menționînd că pedeapsa aplicată inculpatului este prea blîndă și ineficientă în raport cu fapta comisă, mai mult ca atît, în rezultatul accidentului a rămas un copil orfan, decedînd mama acestuia, iar inculpatul Surguci Ion a refuzat categoric de a restitui prejudiciul cauzat și nu și-a cerut scuze de la pătimit, iar

recunoașterea vinovăției de către acesta constituie doar un mijloc de a-i fi aplicată o pedeapsă mai blândă.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 noiembrie 2014 au fost respinse ca nefondate apelurile procurorului și a succesorului părții vătămate, cu menținerea sentinței.

În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a menționat, că instanța de fond a stabilit inculpatului Surguci Ion sancțiunea sub formă de închisoare în limita prevăzută de lege, or sancțiunea art. 264 alin. (3). lit. b) Cod penal, prevede pedeapsa sub formă de închisoare de la 3 la 7 ani cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de până la 4 ani, astfel, reducând 1/3 din limita de pedeapsă sancțiunea numită se încadrează în aceste limite.

În circumstanțele comiterii infracțiunii, instanța de apel a remarcat lipsa temeiurilor de fapt de a modifica pedeapsa aplicată față de inculpatul Surguci Ion, pentru fapta penală comisă or, la numirea pedepsei fiind luat în considerație faptul că lipsesc careva circumstanțe agravante, în calitate de circumstanțe atenuante fiind specificat recunoașterea vinovăției, căința sinceră. Totodată, s-a ținut cont și de faptul că infracțiunea comisă de către Surguci Ion este calificată ca fiind una gravă, inculpatul anterior nu a fost condamnat, nu a recuperat prejudiciul cauzat prin infracțiune, cât și urmările prejudiciabile ale faptei comise.

5. Decizia instanței de apel și sentința sunt atacate cu recurs ordinar de către procurorul în procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Devder Djulieta, prin care se solicită, în temeiul prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, casarea acesteia, cu excluderea prevederilor art. 90 Cod penal, invocând că:

- instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul declarat de către acuzatorul de stat;
- decizia atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, în partea individualizării pedepsei stabilite inculpatului;
- inițial inculpatul a acceptat opțiunea ca cauza penală să fie judecată în baza probelor administrate la faza de urmărire penală în baza art. 364¹ Cod de procedură penală, însă la examinarea cauzei în instanța de apel, inculpatul indirect a renunțat la această opțiune, solicitând audierea martorilor, numirea unor expertize, acțiuni care erau îndreptate spre detrimentul examinării obiective ale cauzei și de ași ușura poziția sa;
- inculpatul Surguci Ion nu a întreprins careva măsuri în vederea recuperării prejudiciului cauzat, quantumul căruia a fost formulat de succesorul părții vătămate, deci inculpatul a manifestat o indiferență totală față de urmările survenite;
- au fost greșit aplicate prevederile art. 90 Cod penal.

5.1. În referința depusă de către succesorul părții vătămate Donțu Tihon, s-a solicitat admiterea recursului ordinar declarat de către procurorul în procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Devder Djulieta, casarea parțială a deciziei, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie excluse prevederile art. 90 Cod penal și de a admite integral acțiunea civilă privind încasarea prejudiciului material.

6. Judecând recursul ordinar și verificând legalitatea hotărârii atacate în baza materialelor din dosar, Colegiul penal lărgit conchide că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Se semnalizează că autorul recursului invocă drept temei pentru recurs pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Din conținutul recursului declarat de către procuror, rezultă că acesta nu este de acord cu decizia instanței de apel în latura stabilirii pedepsei lui Surguci Ion privind aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, considerînd-o neîntemeiată.

În acest sens, Colegiul penal lărgit consideră, că constatarea instanțelor de fond și de apel: *„Analizînd în ansamblu circumstanțele cauzei, instanța de judecată consideră că pentru corectarea inculpatului nu este absolut necesară privarea de libertate și se poate acorda șansa corectării fără izolarea de societate, prin suspendarea condiționată a executării pedepsei în limita unui termen de probă pe parcursul cărui condamnatul va fi obligat să nu-și schimbe domiciliul fără consimțămîntul organului competent, conform prevederilor art. 90 Cod penal”* este una neîntemeiată și inadmisibilă în speța dată, deoarece potrivit art. 90 Cod penal, instanța de judecată poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate inculpatului, indicînd ***numaidecît în hotărîre motivele*** condamnării cu suspendarea condiționată a executării pedepsei.

Suspendarea condiționată a executării pedepsei cu închisoarea depinde de întrunirea cumulativă a mai multor condiții, expres și limitativ prevăzute de lege, care privesc, pe de o parte, pedeapsa aplicată și natura infracțiunii – condiții obiective, iar pe de altă parte, situația și persoana infractorului – condiții subiective.

În cadrul condițiilor suspendării, persoana condamnatului interesează sub raportul pericolozității sale, decurgînd, în primul rînd, din faptă și din împrejurările în care aceasta a fost săvîrșită, iar în al doilea rînd, din persoana infractorului, care trebuie studiată pentru a se putea constata dacă aceasta se poate corecta fără executarea pedepsei.

Pentru a-și formula o astfel de convingere, instanța trebuie să efectueze o analiză completă a personalității inculpatului, urmărind în acest sens comportarea

sa în viața socială, la locul de muncă, înainte și după săvârșirea faptei, în timpul judecării etc.

Mai mult, potrivit prevederilor art. 61 Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului și respectiv la rândul său are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnatului, cât și a altor persoane.

Conform prevederilor art. 75 Cod penal, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a prezentului cod în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a prezentului cod. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia. O pedeapsă mai aspră, din numărul celor alternative prevăzute pentru săvârșirea infracțiunii, se stabilește numai în cazul în care o pedeapsă mai blândă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului pedepsei.

În atare împrejurări, Colegiul penal lărgit consideră că instanța de fond la stabilirea pedepsei lui Surguci Ion, corect a statuat că sancțiunea în cazul comiterii infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal prevede pedeapsa de la 3 la 7 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de pînă la 4 ani.

Potrivit prevederilor art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, inculpatul care a recunoscut săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, beneficiază de reducere cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu închisoare.

Astfel, Colegiul penal lărgit reține că odată ce cauza a fost examinată în procedura prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, limitele sancțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal au fost modificate, fiind cuprinse între 2 ani și 4 ani și 8 luni închisoare.

Instanța de apel examinînd apelul declarat împotriva sentinței a verificat motivarea aplicării pedepsei inculpatului Surguci Ion, efectuată de către prima instanță și a ajuns la concluzia, că pedeapsa stabilită de prima instanță în conformitate cu prevederile art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, art. 90 Cod penal este echitabilă.

Colegiul penal lărgit găsește această motivare a aplicării art. 90 Cod penal în contradicție cu scopul pedepsei, ceea ce nu poate fi acceptat, deoarece conform

prevederilor art. 16 Cod penal (clasificarea infracțiunilor) infracțiunea comisă de Surguci Ion încadrată în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal face parte din categoria infracțiunilor grave, avînd ca consecință decesul unei persoane, nefiind restituită dauna materială, avînd în vedere poziția succesorului părții vătămate care a solicitat închisoare reală inculpatului.

Colegiul penal lărgit menționează că potrivit Recomandării nr. 62 „Cu privire la înțelesul sintagmei „dacă nu se agravează situația condamnatului” ce se conține în art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, este stipulat: „*Limitele pedepsei, prevăzute în partea specială, sînt determinate de încadrarea juridică a faptei și reflectă gravitatea infracțiunii săvîrșite. Gravitatea acesteia constă în modul și mijloacele de săvîrșire a faptei, de scopul urmărit, de împrejurările în care fapta a fost comisă, de urmările produse sau care s-ar fi putut produce.*

Termenul pedepsei, în afară de gravitatea infracțiunii săvîrșite, se stabilește avînd în vedere persoana celui vinovat care include date privind gradul de dezvoltare psihică, situația materială, familială sau socială, prezența sau lipsa antecedentelor penale, comportamentul inculpatului pînă sau după săvîrșirea infracțiunii. Categoria și termenul (limita) de pedeapsă ce urmează a fi stabilit este în dependență de circumstanțele atenuante și agravante, prevăzute de art. 76 – 77 CP, precum și efectele acestora prescrise în art. 78 CP.

După efectuarea acestei proceduri de individualizare și stabilirea duratei și cuantumului pedepsei, în cazul stabilirii închisorii, continuă operațiunea de individualizare a acesteia, dar în aspectul de executare a pedepsei deja stabilite, prin numirea tipului de penitenciar și soluționarea chestiunii dacă pedeapsa numită inculpatului trebuie să o execute real ori, sub raportul personalității acestuia de a se corecta și reeduca, poate fi trasă concluzia că scopul pedepsei poate fi atins prin suspendarea executării pedepsei aplicate vinovatului pe un termen de probă, de încercare.

Prevederea legală de neînrăutățire a situației inculpatului (condamnatului), nu poate fi menținută atunci cînd soluția instanței de apel este atacată cu recurs de către procuror în partea aplicării greșite a art. 90 CP.

În această situație instanța de recurs, găsind întemeiate motivele recursului, va constata neîntemeiată măsura suspendării condiționate a pedepsei, fiind în drept să o excludă și nefiind considerat că prin această soluție s-a înrăutățit situația condamnatului.

Ca agravare a situației condamnatului se înțeleg situațiile de schimbare a soluției din achitare în condamnare, de încadrare juridică la o infracțiune mai gravă, sau un alt aliniat nou, literă, de înlocuire a sancțiunii cum ar fi a măsurii educative în pedeapsă prevăzută de sancțiune, din amendă în închisoare, prin mărirea cuantumului aceleiași pedepse ori adăugarea la pedeapsa principală a

pedepsei complementare, de aplicarea unor măsuri de siguranță la care nu fusese inițial condamnat, de reținere în recurs a stării de recidivă, a concursului de infracțiuni în loc de infracțiune continuată; situații de învinuire care esențial, după circumstanțele reale, diferă de cea de la început ori orice altă modificare a învinuirii (imputarea altor acțiuni în locul celor imputate anterior, imputarea infracțiunii care diferă de cea imputată după obiectul atentat, caracterul faptei și acțiunii), care afectează dreptul inculpatului la apărare.

În asemenea cazuri instanța de recurs, în baza art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) CPP, nu poate corecta eroarea judiciară și trebuie să dispună rejudecarea cauzei de către instanța de apel, deoarece prin rejudecare cu adoptarea propriei soluții va agrava situația condamnatului.”

Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că în prezenta cauză nu au fost stabilite careva circumstanțe relevante pentru aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, adică pentru eliberarea de pedeapsa aplicată, iar restabilirea echității sociale, corectarea și reeducarea lui Surguci Ion este posibilă numai în condiții de izolare a lui de societate, avându-se în vedere gravitatea infracțiunii comise și scopul pedepsei penale de a preveni săvârșirea de noi infracțiuni, atât din partea inculpatului, cât și a altor persoane.

În concluzie se impune soluția de a casa hotărârile judecătorești atacate în partea aplicării prevederilor art. 90 Cod penal, rejudecarea cauzei cu dispunerea executării pedepsei în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani.

Colegiul penal lărgit menționează că în această situație instanța de recurs, găsind întemeiate motivele recursului, va constata neîntemeiată măsura suspendării condiționate a executării pedepsei, fiind în drept să o excludă și nefiind considerat că prin această soluție s-a înrăutățit situația condamnatului.

Prin urmare, recursul procurorului urmează a fi admis și casate partial sentința și decizia instanței de apel, în partea stabilirii pedepsei lui Surguci Ion cu rejudecarea cauzei.

7. Pentru aceste motive, în conformitate cu art. 434, art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de procurorul în procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Devder Djulieta, casează în partea stabilirii pedepsei sentința Judecătoriei Orhei din 12 august 2014 și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 noiembrie 2014, în cauza penală privindu-l pe **Surguci Ion Constantin**, rejudecă cauza în această parte, pronunțând următoarea hotărâre.

Surguci Ion Constantin se consideră condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal la 3 (trei) ani închisoare cu executarea pedepsei în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani.

Termenul de executare a pedepsei se va calcula lui Surguci Ion Constantin din ziua reținerii.

În rest se mențin prevederile hotărârilor atacate.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată integral la data de **23 aprilie 2015**.

Președinte

Ursache Petru

Judecători

Timofti Vladimir

Nicolaev Ghenadie

Toma Nadejda

Moraru Petru